

# P R A V I L N I K

o preverjanju in ocenjevanju znanja ter napredovanju učencev v osnovni šoli

## I. TEMELJNE DOLOČBE

### 1. člen

S tem pravilnikom se za učence, ki so vpisani oziroma se v skladu s 111. členom zakona o osnovni šoli vpišejo v program življenja in dela osnovne šole, ureja preverjanje in ocenjevanje znanja ter napredovanje iz razreda v razred.

### 2. člen

S preverjanjem znanja se zbirajo informacije o tem, kako učenec razume posredovane učne vsebine in ni namenjeno ocenjevanju. Učitelj preverja znanje učenca pred, med in ob koncu posredovanja novih učnih vsebin.

Preverjanje znanja pred posredovanjem novih učnih vsebin je namenjeno ugotavljanju učenčevega predznanja.

Preverjanje znanja med učnim procesom je namenjeno ugotavljanju učenčevega razumevanja posredovanih učnih vsebin ter analiziranju in odpravljanju vzrokov, zaradi katerih učenec te vsebine slabo razume ali jih ne razume.

Preverjanje znanja, ki poteka ob koncu posredovanja novih učnih vsebin je namenjeno ugotavljanju, kako učenec razume celoto posredovanih učnih vsebin.

Ocenjevanje je vrednotenje doseženega znanja, ki se opravi po preverjanju znanja in utrjevanju učnih vsebin.

## II. PREVERJANJE IN OCENJEVANJE ZNANJA UČENCEV

### 3. člen

Učitelj v osnovni šoli preverja in ocenjuje učenčevo znanje tako, da:

- spoštuje osebnostno integriteto učencev in različnost med njimi,
- upošteva poznavanje in razumevanje učne snovi, sposobnost analize in interpretacije ter sposobnost ustvarjalne uporabe znanja,
- uporablja različne načine preverjanja in ocenjevanja glede na učne vsebine in razred,
- daje učencem, učiteljem in staršem povratne informacije o učenčevem individualnem napredovanju,
- omogoča učencu kritični premislek in
- prispeva k demokratizaciji odnosov med učenci in učitelji.

### 4. člen

Pri ocenjevanju znanja učencev mora biti zagotovljena javnost ocenjevanja. Javnost ocenjevanja se zagotavlja zlasti:

- s predstavitvijo kriterijev ocenjevanja,
- z ocenjevanjem pred učenci oddelka ali učne skupine,
- s sprotnim obveščanjem učencev in staršev o doseženih rezultatih pri ocenjevanju,
- tako, da se učencem in staršem omogoči vpogled v ocenjene pisne in druge izdelke,
- z določitvijo načina in datumov oziroma rokov ocenjevanja,
- s predstavitvijo obsega učne snovi, ki se ocenjuje v posameznem ocenjevalnem obdobju.

### 4.a člen

Učitelj z učenci pregleda ocenjene pisne izdelke, ocene vpiše v redovalnico, pisne izdelke pa izroči učencem za informacijo staršem.

Učitelj med šolskim letom na govorilnih urah, na roditeljskih sestankih in pri drugih oblikah sodelovanja starše oziroma zakonite zastopnike učenca (v nadaljnjem besedilu: starši) seznani z

učenčevim uspehom. Starši imajo pravico do vpogleda v izdelke in ocene v šolski dokumentaciji le za svojega otroka.

## 5. člen

Postopki za ocenjevanje učenčevega znanja so lahko individualni ali skupinski.

Ocenjujejo se učenčevi ustni odgovori, pisni, likovni, tehnični, praktični in drugi izdelki, projektno delo ter nastopi učencev in druge dejavnosti..

## 6. člen

Pri vsakem predmetu se učenčevo znanje ocenjuje skozi vse ocenjevalno obdobje.

Znanje učencev se pri vsakem predmetu oceni najmanj trikrat v posameznem ocenjevalnem obdobju. Najmanj ena ocena v vsakem ocenjevalnem obdobju in najmanj tri ocene v šolskem letu ne smejo biti pridobljene na podlagi pisnih izdelkov.

Pri predmetih, za katere je s predmetnikom določena največ ena ura tedensko, se znanje učencev oceni najmanj enkrat v vsakem ocenjevalnem obdobju in najmanj trikrat v šolskem letu, pri čemer ne sme biti večina ocen pridobljenih na podlagi pisnih izdelkov.

## 7. člen

Učenci lahko pišejo pisne izdelke, namenjene ocenjevanju znanja, največ dvakrat v tednu in enkrat na dan.

Ne glede na določilo prejšnjega odstavka učenci lahko pišejo pisne izdelke, namenjene ocenjevanju znanja, trikrat v tednu in enkrat na dan, če gre za ponovitev ocenjevanja v skladu s petim odstavkom tega člena. V tem primeru učenci ne smejo pisati pisnih izdelkov tri dni zaporedoma.

O datumu pisanja pisnega izdelka morajo biti učenci seznanjeni vsaj pet delovnih dni prej.

Deset delovnih dni pred ocenjevalno konferenco učenci ne pišejo izdelkov za oceno, razen v primeru iz petega odstavka tega člena.

Če je na podlagi pisnega izdelka tretjina ali več izdelkov učencev v oddelku ocenjenih negativno, se pisno ocenjevanje enkrat ponovi, razen za učence, ki so bili prvič ocenjeni s pozitivno oceno in pisnega ocenjevanja ne želijo ponoviti.

Učitelj mora pred ponovnim ocenjevanjem ugotoviti vzroke za neuspeh in jih analizirati skupaj z učenci ter o tem obvestiti tudi razrednika in ravnatelja. Ocena se vpiše v predpisano dokumentacijo po drugem ocenjevanju. Upošteva se boljša ocena. Učencem, ki so bili ocenjeni samo enkrat, se upošteva dosežena ocena.

## 8. člen

Učitelj mora pri ocenjevanju ustnih odgovorov učenčevo znanje oceniti takoj, pri ocenjevanju pisnih izdelkov pa najkasneje v enem tednu.

Oceno iz posameznega predmeta mora učitelj takoj, ko učenca oceni, vpisati v ustrezno dokumentacijo.

## 9. člen

Znanje učencev v osnovni šoli se ocenjuje s številčnimi in besednimi ocenami.

Številčne ocene so: odlično (5), prav dobro (4), dobro (3), zadostno (2), nezadostno (1).

Besedne ocene so: zelo uspešno (zu), uspešno (u) in manj uspešno (mu).

Z besednimi ocenami se ocenjujejo telesna, glasbena, likovna in tehnična vzgoja ter gospodinjstvo.

Vedenje učencev se ne ocenjuje.

V prvem ocenjevalnem obdobju prvega razreda se učenčevo znanje ne ocenjuje. Učitelj spremlja in ugotavlja napredek učenca in o tem sproti obvešča starše.

## 10. člen

Ne glede na določbo prejšnjega člena lahko učitelji, v skladu s sklepom Strokovnega sveta RS za vzgojo in izobraževanje z dne 6. 7. 1995 nadaljujejo z opisnim ocenjevanjem v prvem in drugem razredu ter z opisnim in številčnim ocenjevanjem v tretjem razredu osnovne šole.

Z opisno oceno učitelj razčleni obseg in kakovost učenčevega znanja in spretnosti ter druge sestavine, ki jih vključuje nacionalni obrazec za opisno ocenjevanje.

V tretjem razredu učitelj med šolskim letom postopoma prehaja iz opisnega na številčno ocenjevanje. Ob koncu šolskega leta so učenci ocenjeni le s številčnimi ocenami.

#### 11. člen

Ob koncu pouka v šolskem letu se oceni učenčev splošni uspeh. Pri ugotavljanju ocene splošnega uspeha se upoštevajo ocene pri predmetih, pri katerih se znanje učencev ocenjuje s številčnimi ocenami in ocene pri predmetih, pri katerih se znanje učencev ocenjuje z besednimi ocenami.

Učenčev splošni uspeh je lahko: odličen, prav dober, dober, zadosten in nezadosten.

Učenčev splošni uspeh pri razrednem pouku oceni razrednik ob sodelovanju učencev oddelka. Učenčev splošni uspeh pri predmetnem pouku oceni učiteljski zbor oddelka na predlog razrednika, ki predlog oblikuje ob sodelovanju učencev oddelka.

Učenčev splošni uspeh se določi ob upoštevanju ocen pri vseh predmetih. Upošteva se tudi učenčevo prizadevanje pri delu, njegov odnos do obveznosti v šoli in aktivno sodelovanje v interesnih in drugih dejavnostih. Ocena splošnega uspeha se ne sme izračunati le aritmetično na podlagi ocen iz posameznih predmetov.

Splošni uspeh učenca, ki ima popravni, razredni ali predmetni izpit na predlog razrednika določi učiteljski zbor oddelka po opravljenem izpitu.

Pri opisnem ocenjevanju učencev prvega in drugega razreda v skladu z določili 10. člena tega pravilnika se učenčev splošni uspeh ne ocenjuje.

#### 12. člen

Učenčevo znanje pri posameznem predmetu ocenjuje učitelj, ki predmet poučuje, razen če s tem pravilnikom ni drugače določeno.

#### 14. člen

Učenec, ki je iz zdravstvenih razlogov v celoti oproščen sodelovanja pri posameznem predmetu, se iz tega predmeta ne ocenjuje.

### III. OBVEŠČANJE O USPEHU UČENCEV

#### 15. člen

Osnovna šola mora ob koncu ocenjevalnega obdobja starše pisno obvestiti o učenčevem učnem uspehu. V prvem razredu je obvestilo o učenčevem učnem uspehu med šolskim letom lahko samo ustno. Če obvestila o učenčevem učnem uspehu staršem ni mogoče posredovati ustno, mora razrednik pisno obvestiti starše o njegovem uspehu.

#### 16. člen

Osnovna šola izda ob koncu šolskega leta učencem izkaz s številčnimi in besednimi ocenami in oceno splošnega uspeha.

Učencem katerih znanje se v skladu z določili 10. člena tega pravilnika ocenjuje opisno, izda šola ob koncu prvega in drugega razreda spričevalo z opisnimi ocenami, učencem tretjega razreda pa izkaz s številčnimi in besednimi ocenami ter oceno splošnega uspeha.

### IV. NAPREDOVANJE UČENCEV IZ RAZREDA V RAZRED

#### 17. člen

Učenec praviloma napreduje v višji razred.

Učenec, ki napreduje z negativnimi ocenami, opravi razred in ima zadosten splošni učni uspeh. Učenec ne napreduje v višji razred, če ima dve leti zapovrstjo negativno oceno iz istega predmeta.

Če je učenec ponavljal razred, ker je imel dve leti zapovrstjo negativno oceno iz istega predmeta, po ponavljanju ponovno pridobi pravico do napredovanja z negativno oceno.

#### 18. člen

Razred ponavlja učenec, ki si tudi z dopolnilnim poukom in drugimi oblikami individualne pomoči ni pridobil znanja, potrebnega za napredovanje v višji razred in ki je bil ob koncu pouka v šolskem letu negativno ocenjen iz enega ali več predmetov ter ima negativen splošni uspeh. O ponavljanju odloči učiteljski zbor osnovne šole na podlagi pisne strokovne obrazložitve razrednika.

Na zahtevo staršev lahko učenec ponavlja razred tudi zaradi slabšega splošnega uspeha, bolezni ali drugih opravičljivih razlogov.

O opravičljivosti razlogov iz prejšnjega odstavka odloča učiteljski zbor osnovne šole.

#### 19. člen

Učenec osmega razreda, ki je ob koncu pouka v šolskem letu ali pri opravljanju razrednega oziroma predmetnih izpitov, ocenjen z negativno oceno, lahko opravlja iz teh predmetov popravni izpit. Popravni izpit lahko večkrat opravlja do konca koledarskega leta, v katerem je obiskoval pouk oziroma je bil vpisan, kasneje pa kot odrasel.

#### 20. člen

Učiteljski zbor lahko na predlog razrednika oziroma učenčevih staršev odloči, da je učenec, ki zaradi bolezni ali drugih utemeljenih razlogov ni mogel obiskovati pouka, lahko neocenjen ob koncu pouka v šolskem letu iz vseh ali iz posameznih predmetov. V tem primeru lahko učenec do konca šolskega leta opravlja izpite iz vseh predmetov (razredni izpit) ali izpit iz posameznega predmeta, pri katerem ni bil ocenjen (predmetni izpit).

Če učenec ne opravlja oziroma ne opravi razrednega izpita oziroma predmetnega izpita, ponavlja razred.

#### 21. člen

Učenec opravlja razredni izpit, predmetne in popravne izpite v osnovni šoli, v kateri je vpisan.

Na isti dan lahko učenec opravlja izpita iz največ dveh predmetov.

#### 22. člen

Učenec izpite opravlja pred izpitno komisijo.

Izpitna komisija ima predsednika in dva člana, ki jih imenuje ravnatelj osnovne šole praviloma izmed učiteljev šole, v posameznih primerih pa lahko za člana komisije imenuje tudi učitelja druge šole.

#### 23. člen

Izpiti so pisni in ustni ali samo ustni.

Pisni in ustni izpit se opravlja pri predmetih, pri katerih je z učnim načrtom predpisano ocenjevanje na podlagi pisnih nalog, pri drugih predmetih je izpit samo ustni.

Pisni del izpita traja praviloma eno učno uro, ustni del izpita lahko traja največ 20 minut za posamezen predmet. Če je izpit samo ustni, traja največ 30 minut.

#### 24. člen

Teme za pisni del oziroma vprašanja za ustni del izpita določi izpitna komisija pred začetkom opravljanja izpita.

Teme in vprašanja za posamezni izpit morajo biti v skladu z učnim načrtom predmeta za razred, v katerem učenec opravlja izpit.

## 25. člen

Če učenec v predpisanem roku iz opravičljivih razlogov ne pride k izpitu ali med izpitom odstopi, lahko opravlja izpit v okviru istega roka v času, ki ga določi ravnatelj osnovne šole.

Če se učenec iz neupravičenih razlogov ne udeleži izpita ali ga prekine, se šteje, da izpita ni opravil.

## 26. člen

Učenec osnovne šole opravlja popravne izpite, predmetne izpite in razredni izpit v času, ki je določen s pravilnikom o šolskem koledarju za osnovne šole.

Učenec mora biti o načinu in datumu opravljanja izpitov obveščen najmanj tri dni pred izpitnim rokom.

## 27. člen

Osnovna šola podrobneje uredi časovno razporeditev dela izpitnih komisij in potek izpitov v skladu z zakonom in s tem pravilnikom.

## 28. člen

Učenec, ki pri učenju dosega nadpovprečne rezultate, lahko na predlog staršev, razrednika ali šolske svetovalne službe prej kot v osmih letih končna osnovnošolsko izobraževanje in s tem izpolni osnovnošolsko obveznost. O hitrejšem napredovanju učenca odloča učiteljski zbor v soglasju s starši.

Učenec pri napredovanju v višji razred ne opravlja izpitov.

Odločitev o hitrejšem napredovanju učenca v višji razred mora biti vpisana v šolsko dokumentacijo.

## V. UGOVOR NA OCENO

### 29. člen

Če učenec in starši menijo, da je bil učenec ob koncu pouka v šolskem letu nepravilno ocenjen, lahko starši v treh dneh po prejemu spričevala pri ravnatelju vložijo obrazložen ugovor. Ravnatelj po prejemu ugovora preveri, če je bil ugovor vložen pravočasno. Nepravočasen ugovor ravnatelj s sklepom zavrže.

Ravnatelj najpozneje v treh dneh po prejemu ugovora imenuje komisijo, ki jo sestavljajo predsednik in dva člana. Med člani komisije mora biti vsaj en član, ki ni zaposlen v šoli.

#### 29.a člen

Komisija pregleda dokumentacijo o učenčevem znanju pri posameznem predmetu in se po pregledu odloči, ali bo o ustreznosti ocene presodila na podlagi te dokumentacije, ali pa bo učenčevo znanje ponovno ocenila po postopku, ki je določen za opravljanje izpita iz tega predmeta.

Če se komisija odloči, da bo učenčevo znanje ponovno ocenila, učenca o tem takoj obvesti in mu hkrati sporoči datum opravljanja izpita.

Ne glede na to, ali je komisija odločila na podlagi pregleda dokumentacije ali na podlagi

ponovnega ocenjevanja znanja učenca, mora o odločitvi glede ustreznosti ocene starše ter učenca obvestiti najkasneje v osmih dneh po vložitvi ugovora.

Ocena komisije je dokončna.

#### 29.b člen

O ugovoru na oceno splošnega uspeha učenca odloča učiteljski zbor.

Odločitev učiteljskega zbora o oceni splošnega učnega uspeha učenca je dokončna.

### VI. OCENJEVANJE ZNANJA ODRASLIH V OSNOVNOŠOLSKEM IZOBRAŽEVANJU

#### 31. člen

Določbe o ocenjevanju znanja ter o napredovanju učencev osnovne šole se v skladu s programom osnovne šole za odrasle uporabljajo tudi za ocenjevanje znanja ter napredovanja odraslih v osnovni šoli, če ni s tem pravilnikom drugače določeno.

#### 32. člen

Znanje odraslih se ocenjuje z ustreznimi oblikami in metodami sprotnega ocenjevanja znanja ali z opravljanjem izpitov.

#### 33. člen

Izpiti za odrasle so: razredni izpiti, izpiti iz posameznih predmetov za en ali za več razredov skupaj in popravni izpiti.

Posamezni izpit iz prejšnjega odstavka se opravlja in ocenjuje kot enoten izpit, ne glede na to ali izpit obsega vsebino posameznega predmeta enega ali več razredov.

#### 34. člen

Odrasli opravljajo izpit v osnovni šoli, na kateri so se prijavili k izpitu.

#### 35. člen

Izpite za odrasle lahko opravljajo tudi občani, ki so si pridobili ustrezna znanja s samoizobraževanjem.

### VII. PREHODNE IN KONČNE DOLOČBE

#### 36. člen

Nacionalne obrazce za opisno ocenjevanje določi minister na predlog Strokovnega sveta RS za splošno izobraževanje, najkasneje do septembra 1997.

Do sprejema nacionalnih obrazcev za opisno ocenjevanje učitelji v razredih, v katerih se v skladu s sklepom Strokovnega sveta RS za vzgojo in izobraževanje z dne 6. 7. 1995 ocenjuje opisno, uporabljajo obrazce, ki so bili pripravljeni v okviru projekta opisno ocenjevanje v nižjih razredih osnovne šole.

#### 37. člen

Z dnem uveljavitve tega pravilnika prenehajo veljati določbe pravilnika o ocenjevanju in napredovanju učencev v osnovni šoli (Uradni list SRS, št. 20/80, 1/82 in 38/89).